

ΗΜΕΡΙΔΑ**«Συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών:****Εργαλεία, πρότυπα και συλλογικοί κατάλογοι»**

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

Συνεδριακό Κέντρο Κρύας, Λιβαδειά, 24 Νοεμβρίου 2006

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Χαιρετισμός

Ευγ. Κεφαλληνάιου, δ.Φ

Ειδικής Γραμματέως του Υπουργείου Εθν. Παιδείας & Θρησκευμάτων

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά και τιμή που βρίσκομαι σήμερα σ' αυτή την ημερίδα για την παρουσίαση προτύπων, εργαλείων και τοπικών και θεματικών Συλλογικών Καταλόγων και ειδικότερα του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, που υλοποιείται με ευθύνη της Δημόσιας Κεντρική Βιβλιοθήκης Λιβαδειάς.

Είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός για την ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα, που πραγματοποιείται, αν και καθυστερημένα σε σχέση με όσα συμβαίνουν στον διεθνή χώρο των βιβλιοθηκών, χάρη στην αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας και τη χρηματοδότηση του έργου από το κοινοτικό πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ II.

Τριάντα ακριβώς χρόνια νωρίτερα, το 1976, δημοσίευσα στο περιοδικό "Κριτικά Φύλλα" ένα άρθρο με τίτλο «Συλλογικός Κατάλογος», για την παρουσίαση των δύο πρώτων ελληνικών συλλογικών καταλόγων, ο ένας των βιβλίων και ο άλλος των επιστημονικών περιοδικών της περιοχής των Αθηνών, το 1968, διατυπώνοντας συγχρόνως έκκληση προς την Πολιτεία και τον πνευματικό κόσμο να συμβάλουν για την επανάληψη της λειτουργίας τους, που είχε διακοπεί προ τετραετίας, χωρίς όμως να βρει ανταπόκριση.

Ο πρώτος συλλογικός δελτιοκατάλογος βιβλίων ήταν αποτέλεσμα μιας ομάδας ακούραστων βιβλιοθηκαρίων, που δούλεψαν εθελοντικά για τη δημιουργία του και τον εμπλουτισμό του με 25.000 τίτλους από βιβλιοθήκες. Ανάμεσά μας βρίσκεται ένα ιστορικό στέλεχος, η κ. Μαρία Αλεξανδράκη, που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία του.

Έτσι έγινε η αρχή, τέθηκαν οι βάσεις και λύθηκαν προβλήματα μέσα στα πλαίσια των διεθνών κανόνων, που είχαν συνταχθεί με τη βοήθεια της Unesco.

Την ίδια εποχή μια άλλη αξιομνημόνευτη προσπάθεια ήταν η έκδοση του «Συλλογικού Καταλόγου Επιστημονικών Περιοδικών περιοχής Αθηνών» από το Αθηναϊκό Κέντρο Οικιστικής, για να καλύψει την αισθητή έλλειψη ενός πληροφοριακού μέσου για την ύπαρξη και τον εντοπισμό των περιοδικών, απαραίτητων για την έρευνα. Μετείχαν 89 βιβλιοθήκες και περιείχε 8.320 τίτλους.

Από την εμπειρία μου στην ΕΒΕ είχε πολύ μεγάλη ζήτηση ο Κατάλογος αυτός, η οποία συνεχίζεται ακόμη και σήμερα.

Αξίζει να αναφερθεί επίσης εδώ, η διαχρονική σημασία του λόγου του Κ.Θ. Δημαρά, που διατυπώθηκε στη δεκαετία του '60, γιατί πάσχιζε κι αυτός για τη δημιουργία συλλογικών καταλόγων, κυρίως των επαρχιακών βιβλιοθηκών από τη μια, και των μικρών ιδιωτικών βιβλιοθηκών από την άλλη, όχι μόνο για την αναζήτηση και ανάκτηση της πληροφορίας, αλλά και για την προστασία της πνευματικής μας παράδοσης. Έγραφε λοιπόν ο Κ.Θ. Δημαράς ότι «θα εξασφαλίσουμε πέρα απ' ό,τι προσφέρει προνομιακά ο οποιοσδήποτε κατάλογος, πέρα δηλ. από την ευχέρεια στην αναζήτηση και την εύρεση ... τη συνείδηση της ηθικής ευθύνης των κτητόρων, για να μη διασπαρούν τα βιβλία, όσα είναι έτσι καταγεγραμμένα, και ύστερα την ελάττωση των διαφυγών». Χαρακτηριστικοί λόγοι που εκφράζουν την αγωνία της εποχής για την προστασία της πνευματικής μας κληρονομιάς, δίνοντας έτσι και μιαν άλλη διάσταση στους λόγους για τη δημιουργία συλλογικών καταλόγων.

Είναι γνωστό ότι ως το τέλος της δεκαετίας του '60 δεν χρησιμοποιούνταν στη χώρα μας πρότυπα για την επεξεργασία του βιβλιακού υλικού και υπήρχε έλλειψη ελληνικής βιβλιογραφίας για βιβλιοθηκονομικά θέματα.

Γενικά, η κατάσταση που επικρατούσε στις ελληνικές βιβλιοθήκες ήταν άσχημη. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 ξεκίνησε δειλά δειλά η μηχανοργάνωσή τους, πολύ καθυστερημένα, καθώς και η μετάφραση ξένων βιβλιοθηκονομικών εγχειριδίων, όπως είναι του UNIMARC, των Αγγλοαμερικανικών Κανόνων Καταλογογράφησης, της δεκαδικής ταξινόμησης DEWEY κ.ά., για να χρησιμεύσουν ως βοηθήματα στην οργάνωση του υλικού των βιβλιοθηκών, στη διαχείριση της πληροφορίας και στην πρόσβαση στη γνώση.

Ειδικότερα, ως προς τη δημιουργία συλλογικών καταλόγων, χωρίς να περάσουμε τα στάδια που θα έπρεπε να διανύσουμε για τη δημιουργία ενός εθνικού έντυπου συλλογικού καταλόγου, που θα βοηθούσε στην επίλυση πολλών προβλημάτων, φθάσαμε σήμερα, με άλματα θα έλεγα, στη δημιουργία ελληνικών ηλεκτρονικών συλλογικών καταλόγων, που αποτελούν βάσεις δεδομένων στο

πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, που βοηθούν στην αναζήτηση και ανάκτηση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον της πληροφορίας.

Είναι γεγονός ότι οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι συνάδελφοι ήταν και είναι πολύ μεγάλες, εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης προγενέστερης εμπειρίας στο αντικείμενο αυτό, αν εξαιρέσουμε το Συλλογικό Κατάλογο των Περιοδικών που συντονίζει το ΕΚΤ ή το Θεματικό Συλλογικό Κατάλογο των Αρχαιολογικών Βιβλιοθηκών της χώρας Argos.

Προβλήματα ομογενοποίησης, τυποποίησης, καθιερωμένων αρχείων, ήταν και είναι από τα σημαντικότερα θέματα, που απαιτούν συνεργατική προσπάθεια και συλλογική ευθύνη, λόγω της ποικιλομορφίας που επικρατεί στην ελληνική πραγματικότητα.

Το Υπ. Παιδείας, στο οποίο υπάγονται οι κατ' εξοχήν φορείς διαχείρισης της πληροφορίας και πρόσβασης στη γνώση, οι βιβλιοθήκες, βοήθησε, στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού τους, την ανάπτυξη νέων υποδομών για τη στήριξη του έργου τους, στις οποίες εντάσσεται και ο Συλλογικός Κατάλογος των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, καθώς και ο Συλλογικός Κατάλογος των Δημόσιων Βιβλιοθηκών.

Πρόκειται για εργαλεία πρωτότυπα για την ελληνική πραγματικότητα, που θα βοηθήσουν το χρήστη να εξασφαλίσει γρηγορότερη και αξιόπιστη αναζήτηση και ανάκτηση της πληροφορίας ή του τεκμηρίου, καθώς και τους βιβλιοθηκονόμους και τις βιβλιοθήκες μας να προαγάγουν τη συνεργατική καταλογογράφηση, τη δικτύωση των βιβλιοθηκών μας, την ανάπτυξη προτύπων και του διαδανεισμού, όπως και τη στήριξη αρχείων καθιερωμένων τύπων. Συγχρόνως θα προβάλλουν τους πνευματικούς θησαυρούς της χώρας και θα ενισχύσουν την οικονομική, κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη του τόπου.

Έχοντας παρακολουθήσει από κοντά τη δημιουργία του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, αισθάνομαι την ανάγκη να τονίσω ιδιαίτερα το σημαντικό ρόλο που έπαιξε η συνεργασία των δημόσιων βιβλιοθηκών για τη δημιουργία του. Οι δημιουργοί του με ψυχή την κ. Κατερίνα Κεράστα αντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες για να φθάσουν στο σημερινό αποτέλεσμα, τις οποίες ξεπέρασαν με τις γνώσεις τους, τον ενθουσιασμό τους, την εργατικότητά τους, την επιμονή και υπομονή τους. Είναι άξιοι συγχαρητηρίων, γιατί τόλμησαν να βγάλουν τις βιβλιοθήκες τους από την απομόνωση. Ελπίζω ότι θα αποτελέσουν παράδειγμα και το έργο τους προσκλητήριο προς τις άλλες δημόσιες βιβλιοθήκες, ώστε όλες μαζί να ολοκληρώσουν ένα πολύ χρήσιμο βιβλιοθηκονομικό εργαλείο, που θα προβάλλει συνεχώς και την πνευματική κληρονομιά της περιοχής τους.

Οφείλω επίσης να συγχαρώ και τους ομιλητές που θα παρουσιάσουν πρότυπα, εργαλεία και άλλους τοπικούς και θεματικούς καταλόγους, όπως και σε αναφορά με το διαδίκτυο, γιατί μας φέρνουν κοντά στην πραγματοποίηση ενός

ονείρου, της δημιουργίας του Εθνικού Συλλογικού Καταλόγου, που ελπίζω και εύχομαι να μην αργήσει.

Τέλος, θα ήθελα να συγχαρώ τους οργανωτές της εκδήλωσης, τον Πρόεδρο της Εφορείας και τον Διευθυντή της Βιβλιοθήκης και να ευχηθώ καλή επιτυχία στις εργασίες της Ημερίδας.